

УДК 347.779

**ДО ПИТАННЯ ДОГОВОРУ ТЕХНІЧНОГО СПРИЯННЯ:
ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Є. А. Булат,

д.ю.н., старший дослідник, Центр досліджень інтелектуальної власності
та трансферу технологій, Інститут правотворчості та науково-правових
експертиз Національної академії наук України, (м. Київ)

ORCID - <https://orcid.org/0000-0002-1143-909X>

**TO THE ISSUE OF THE TECHNICAL ASSISTANCE AGREEMENT:
PROSPECTS FOR FURTHER IMPLEMENTATION IN UKRAINE**

Yev. A. Bulat,

Doctor of Science of Law, Leading researcher, Centre for Intellectual Property
Studies and Technology Transfer, Institute of Law-Making and Scientific-Legal
Expertise of the NAS of Ukraine, (Kyiv)

ORCID - <https://orcid.org/0000-0002-1143-909X>

Анотація: договір технічного сприяння належить до договорів змішаного виду щодо комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Підкреслено, що окрім надання ліцензії на використання об'єктів інтелектуальної власності, договором технічного сприяння передбачено надання комплексу послуг, консультацій, навчання, співробітництва у використанні технологій, тощо. Наголошено на доцільності удосконалення чинного законодавства щодо договору технічного сприяння в Україні з урахуванням міжнародної договірної практики.

Ключові слова: договір технічного сприяння, комерціалізація прав інтелектуальної власності, трансфер технологій.

Annotation: the Technical Assistance Agreement belongs to the mixed-type agreements on the commercialization of intellectual property rights. It is emphasized that in addition to granting a license to use intellectual property rights, the Technical Assistance Agreement provides the arrangement of a range of services, consultations, training, cooperation in the use of technologies, etc. The expediency of improving the current legislation on Technical Assistance Agreements in Ukraine, taking into account international contractual practice, is emphasized.

Key words: Technical Assistance Agreement, commercialization of intellectual property rights, technology transfer.

В реальній практиці трансферу технологій найбільшого розповсюдження набуло укладення так званих змішаних договорів або договорів змішаного виду які передбачають надання послуг інжинірингу, технічного сприяння, договорів щодо спорудження і передачі об'єктів «під ключ», поставку промислової технології, а також інших договорів змішаного виду щодо комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності [1, с. 28]. Характерним для зазначених договорів є такий спосіб передачі технологій, при якому окрім вирішення предметно поставлених в договорах завдань, також передбачено надання технічної допомоги, консультацій, навчання; надання комплексу послуг, пов'язаних з розробкою, придбанням, використанням, впровадженням відповідних технологій, ліцензій, ноу-хау, досвіду, інших технічних і технологічних даних та інформації, що спрямовані на ефективну і всебічну їх реалізацію, у тому числі, за кордоном [2, с. 32].

Поняття «технічне сприяння» з'явилося як позначення специфічної за предметом сукупності цивільно-правових відносин, що виникають у зовнішньоекономічній сфері. На думку Ю. М. Капіци договір на надання послуг технічного сприяння за своїм змістом є типом договору, що включає купівлю-продаж товарів (зовнішньоторговельну поставку машин, матеріалів,

механізмів та обладнання), договори доручення, замовлення, виконання робіт, надання послуг і підряду [1, с. 87]. Такими договорами передбачається обмін технологіями, визначаються конкретні виробничі процеси, регулюється співробітництво у виготовленні наукомісткої продукції.

На думку зарубіжних дослідників, договір технічного сприяння є новою комбінацією договорів які, крім надання ліцензії на використання об'єктів інтелектуальної власності, передбачають навчання ліцензіата використанню технологій, управління новим бізнесом, надання послуг, консультацій, продаж нового асортименту продукції [3, с. 56].

Оскільки відносини сторін у договорі технічного сприяння як договору змішаного виду за переважною частиною умов містять поєднання певних правових елементів, до них застосовуються вимоги ЦК України щодо істотних умов договору (ст. 638 ЦК України). Крім цього, ст. 628 ЦК України визначено, що сторони мають право укласти договір, в якому містяться елементи різних договорів (змішаний договір). При цьому до відносин сторін у змішаному договорі застосовуються у відповідних частинах положення актів цивільного законодавства про договори, елементи яких містяться у змішаному договорі, якщо інше не встановлено договором або не впливає із суті змішаного договору [4]. Чинний ЦК України не містить спеціальних положень до регулювання форми договору технічного сприяння, тому цей договір має укладатися відповідно до загальних вимог про форму правочину (статті 205-209 ЦК України).

Аналіз міжнародної практики договорів технічного сприяння свідчить про їх різноманітність. Їх особливість полягає в тому, що вони можуть стосуватися полярно різних галузей, зокрема, нафтопереробної, хімічної, паливної, галузі електронного мистецтва, медицини та багатьох інших. Особливість таких договорів полягає в тому, що сторони в них мають величезний технічний і технологічний потенціал для передачі технологій, що потребує належного

визначення і розподілу їх прав і обов'язків, вимагає надходження значних фінансових інвестицій для реалізації поставлених завдань, а також надання гарантій щодо виконання зобов'язань за договором. У майбутньому такі договори потребуватимуть більш гнучкого підходу до передачі технологій, через необхідність врахування обставин, характерних для кожної окремої галузі.

Широка розповсюдженість, застосовність і успішне використання договору технічного сприяння при вирішенні зазначених питань за кордоном і необхідність його застосування в Україні дає підставу говорити про доцільність його подальшого нормативного врегулювання. Наразі чинне цивільне законодавство не містить окремого визначення договору технічного сприяння, оскільки в Україні він більш був відомий як різновид договору про надання інжинірингових послуг, підряду [5, с. 10].

Разом з тим, в рамках євроінтеграційних зобов'язань, які взяла на себе Україна, доцільно було б передбачити можливість його подальшого нормативного визначення, закріплення нормативних вимог до його ознак і змісту, з урахуванням міжнародної договірної практики у зазначеній сфері.

Література

1. Трансфер технологій та охорона інтелектуальної власності в наукових установах: монографія / Капіца Ю. М., Шахбазян К. С., Махновський Д. С., Хоменко І. І. Київ : Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України, 2015. 431 с.

2. Булат Є. А., Деякі аспекти договору технічного сприяння як договору змішаного виду щодо комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності. Право і суспільство. № 6. 2024. С.29-33.

Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності:
матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої Міжнародному дню інтелектуальної власності.
(м. Київ, 25 квітня 2025 р.): ел. збірник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025

3. Eckstrom's Licensing in Foreign and Domestic Operations The Forms and Substance of Licensing. 2022. URL: Eckstrom's licensing in foreign & domestic operations: (berkeley.edu).

4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 3153-IX. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. ст. 356.

5. Кириченко І. О. До питання тлумачення поняття «договір інжинірингу (постановка проблеми). НДІ ПЗІР НАПрН України. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Kirichenko.pdf